

Aizkolarienea (Aizkolariñe)

ETXEBERRIA MURUA familia

AIZKOLARIÑE Aiestaran Erreka auzoko etxea da gaur egun, baina baserria izandakoa. Eraiki zenean, nahiz eta Zubi-ondo izena jarri, bertakoak beti “aizkolariñekoak” izenez ezagunak izan direnez herrian, etxea berritu zutenean, *Aizkolariñe* izena jartzea erabaki zuten.

Herrigunetik *Arkakara* doan bidearen ertzean dago eta bertatik bost minutura oinez. Etxeak inguruan terreno sail txiki bat du, baratze eta fruitu arbola batzuekin.

Joanixio Etxeberria Barandiaranek, “aizkolari” ezizenez ezagunak, 1950. urte inguruan eraiki zuen. Ataun San Martingo *Larditxiki* baserritik etorria zen Zaldibira, eta ordurako, *Gorriñe* baserriko Bixenta Murua Belokirekin ezkondua.

1943ko azaroaren 25ean ezkondu ziren Joanixio eta Bixenta, eta *Gorriñe* baserrian bizitzen jarri. Urte batzuk geroago Goiko-etxe etxean maizter ziren eta, aurrerago, *Aizkolariñe* etxearen jabe.

Zortzi seme-alaba izan zituzten: Arantxa, Joxe Mari, Maria Pilar, Antonio, Maria Jexux (1973an istripuz hila, 19 urterekin), Jon, Xabier eta Joseba. Azken biak izan ezik, etxean jaioak.

Ez zuten bizimodu erraza izan. Aita Joanixio, aizkolaria izandakoa gaztetan (Aralarren *Goardatxe* inguruetan txondorra egiten zen garaian basoetan lanean aritua), esku langintzan gogor ikasitakoa izaki, ezkonduetakoan, Teruelgo Aliaga herrian presaren bat eraikitzeko lanetan aritu omen zen, beste zaldibitarren batzuekin batera, eta hangoa bukatutakoan, CAFeko tornu lana baserriko lanarekin uztartu zuen, tarteka, zerrak zorrozten ere aritzen zelarik. Beasaina bizikletaz joaten omen zen baina gerora, moto-

bizikletaz. Afiziorik handiena mendira joatea omen zuen, bere behorrak ikustera. Egun pasa horrek gorputza askatzen ziola esaten omen zuen. Ziza biltzaila eta ehiztaria ere ba omen zen. Ehizean Teruelen egon zenean zaletu omen zen, batik bat.

Baserrian bizpahiru behi, txekorrak, astoa, txerria, koneju eta oiloak hazten zituzten eta, etxean belardi nahikorik ez zutenez, inguruko baserritarrei belarra ebakitzen lagunduz lortzen zituen ganadu jatenak. Behiekin sariak irabazitakoak omen ziren *Aizkolariñekoak*, egoki eta mimoz hazten zituztelako, baita dotore aurkeztu ere.

Ama etxeko lanez arduratzeaz gain, baserriko lanetan ere aritzen zen, behiak jezten, esnea marmittetan esnezaleari ateratzen; asteazkenetan, Ordiziako ferian arrautzak saltzen... soldatarik gabeko hamai-ka lanetan. Etxerako behar zutena Dendaberrin, herriko dendan, erosten zuten eta hilaren bukaeran ordaindu. Alaba zaharrenak, Arantxak, asko lagundu zuen etxean, jostun lanak ere egiten zituelako Ordiziako arropa denda famatu batentzat.

Aita-amak eskolara gutxitan joandakoak izango zirela kontatzen du semeak, baina moldatzen zirela buruz kontuak egiteko, idatzi, irakurri eta gaztelaniaz hitz egiteko. Mezetara igandero joaten ziren meza latinez entzutera, baina etxean euskaraz erreztatzen zuten aitagurea eta errosarioa. Ama oso elizkoia omen zen. Elizara joateko oinetakoak Goiko-etxan aldatzen omen zituzten, etxetik zekarzkie “zatak” erantziz oinetako dotoregoak jazteko.

Gaur egun, eta etxean berritze lan handiak egin ondoren, bi etxebizitza dauzkate. Batean Jon semea bizi da eta bestean Jonen semeetako bat, Aratz, bere familiarekin.

Pasadizoak

Aita etxegile

Aita Joanixiok etxea eraikitzeke lan ugari egin omen zuen, berak jarri omen zituen etxearen beheko parteko harri guztiak, gainekoa berriz, beste igeltsero batek lagunduta egin omen zuen.

Argia behar

Arantxa, alaba jostunak, galtzak plantxatu behar izaten zituenean, josi ondoren eta eskatu beza-la arropa dendara eramateko, maiz, argia joaten omen zen etxean eta ezin bada jarraitu plantxatzen. Garai hartan Zubialdetik edota Joan Manuelenetik ematen zen argia, horregatik, Jon semea korrika bidaltzen omen zuten errota-etxe horietara, esatera, mesedez azkar emateko argia premia larrian zeudelako etxekoak.

Oroitzapenak

Jon semea gogoratzen da, eskola garaian, berrogei bat mutilek ikasten zutela gela bakoitzean, ikasgela berotzeko zerrautsez betetzen zutela ontzia, nola jartzen zuten espainiar bandera balkoian, esne hautsez egindako edaria ematen zutela jolas garaian, nolako zigorrak jasotzen zituzten maixuak zumezko makilarekin jota, Don Modesto apaizarekin akolito izan zela hiru bat pezetaren truke, koruan latinez kantatzen zuela Konstantino organojole zenarekin...

Informazio emaila: Jon Etxeberria

Gurasoak eta seme-alabak: Joanixio (aita), Antonio, Bixenta Murua (ama), Joxe Mari, Arantxa, Maria Pilar / Maria Jexux, Xabier, Joseba (besotán) eta Jon.

Joanixio Etxeberria Barandiaran (aita).

Jon Etxeberria, Aratz eta Maitane senar-emazteak eta hauen bi semeak: Ekhi eta Ahetze.